

Eesti Stratigraafia Komisjoni (ESK) koosoleku protokoll nr 21

3. novembril 2023 Tartus Oecologicumis (J. Liivi tn 2) ja veebis (virtuaalselt Teams'i keskkonnas) kl 10-11.40

Osalesid: Tiit Hang (TH), Olle Hints (OH), Dimitri Kaljo (DK)*, Juho Kirs (JK), Tõnu Meidla (TM), Siim Nirgi (SN)*, Peep Männik (PM), Kuldev Ploom (KP)*, Ivo Sibul (IS)*, Alvar Soesoo (AS)*

*osales Teams'i kaudu

Puudusid: Mariliis Aren, Andres Marandi

Koosolekut juhatas esimees OH, protokollis IS

Päevakord:

1. 11. Balti Stratigraafia Konverentsi (BSK) korraldamine Eestis 2024. a augustis
2. Koostööst Skandinaavia stratigraafia komisjonidega
3. Rahvusvahelise ajaskaala uuendused
4. Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) stratigraafia registri projekti tulemustest ja edasisest tegevuskavast
5. ESK juhtimisest
6. Kohalalगतatud küsimused

1. OH andis lühiülevaate BSK ajaloost. Tavaliselt on konverents toimunud iga kolme aasta järel. Viimane BSK toimus 2017. a-l Poolas. Järgmine oli plaanis korraldada Venemaal Peterburis. Aastail 2020–2021 ei olnud see võimalik seoses koroonaviiruse laialdase levikuga. Hiljem pole BSK läbiviimine Peterburis enam mõeldav seoses Venemaa poolt alustatud sõjaga Ukrainas. 2023. a juulis toimus Eestis Ordoviitsiumi sümposium, BSK lükkus seetõttu edasi. 11. BSK toimumise ajaks on välja pakutud 19–21.08.2024, kohaks Tartus paiknev Omicum (Riia 23b). Teaduslik programm kehtaks 2 päeva, vahepeal võiks teha ekskursiooni Tartu ligidal. Konverents lõppeks 4-päevase ekskursiooniga (Kesk-Eesti-Saaremaa-Tallinn). OH tutvustas ka [2024. a BSK kodulehte](#), kuhu on lisatud esialgne programm, huvilised saavad seal täita registreerimisvormi. Suuremat konverentsikogumikku arvatavasti enne üritust teha ei jõua. 1. maiks 2024 on oodatud lühiartiklid ja käsikirjad, mida saab publitseerida ajakirja Estonian Journal of Earth Sciences (EJES) 2024. a detsembri erinumbris. SN, JK, TM, AS ja OH arvasid, et eelkõige tuleb panustada kohaletulnutele. Virtuaalset osalusvõimalust võiks pakkuda ainult erandkorras, ettekande tegemiseks. TM arvas, et personaalsed kutsed tuleks saata ka Skandinaavia stratigraafia komisjonide eestvedajatele. AS leidis, et BSK korraldamise võiks kaasata kogu ESK, rollid ja vastutuse saab jagada vastavalt liikmete pädevusele. TH arvates võiks üheks korraldajaks olla Eesti Geoloogia Selts (EGEOS). OH ütles, et kuna ESK tegutseb EGEOSi tiiva all, on selts nagoonii korraldamisega seotud. Soovitav oleks ka Eesti Geoloogiateenistuse (EGT) ja ülikoolide suurem panus ning võimalusel rahaline toetus.

TH sõnul toimub ka kvaternaargeoloogidel 2024. a augustis üks suurem üritus Eestis – International Union for Quaternary Research (INQUA) Peribaltic Working Group'i kokkusaamine. Kavas on ettekanded Pärnus ja ekskursioon Lääne-Eestis. Arutleti võimalusi

BSK ja INQUA ürituste osaliselt koos korraldamiseks. TH saab suhelda kvaternaargeoloogidega, ESK konsulteerib omalt poolt BSK huvilistega väljastpoolt Eestit. Kui näidataks üles suuremat huvi mõlemal üritusel osalemiseks, on veel võimalik kuupäevi muuta.

OH arvates võiksime seada ESKs eesmärgiks Läänemere piirkonna stratigraafiliste skeemide ühildamise ning publitseerida skeemid EJESi ajakirjas koos selgitustega. TM toetas seda mõtet: isegi, kui kõiki ladestuid ei jõuaks ära katta, siis vähemasti liiguks mõtted selles suunas, kuidas naabritega oma tegevusi paremini koordineerida. IS meenutas, et ESK koosolekul on varem jutuks olnud Eesti koondskeemi koostamine (alates Kvaternaarist kuni aluskorrani). TM arvates oleks sellise skeemi kokkupanek mõeldav peale BSKd. OH sõnas, et ESK peaks leidma konsensuse skeemide kasutamises – EGT ja Maa-ameti erinevad klassifikatsioonid vajaks ühtlustamist.

Otsustati: 2024. a BSK-l pakutakse virtuaalse osalemise võimalust ainult erandkorras. Otsitakse võimalusi 2024. a augustis toimuvate BSK ja INQUA töögrupi kokkusaamise ühildamiseks ning püütakse kooskõlastada stratigraafilisi skeeme nii siseriiklikult kui Läänemere piirkonnas laiemalt.

2. OH kirjeldas viimasel ajal toimunud suhtlust naaberriikide stratigraafia komisjonidega. Venelastega on ametlik suhtlus katkenud. Suuresti TM eestvedamisel oleme olnud ühenduses Läti, Leedu ja Poola komisjonidega. Ka Soomest ja Rootsist, vähem Taanist ja Norrast, on tuntud huvi ESK tegemiste vastu. Göteborgis toimub 10–12.01.2024 Nordic Geological Winter Meeting (NGWM), kus ühe alateemana käsitletakse ka stratigraafiat. Rootsis tegeleb stratigraafiaga geoloogiateenistuse (SGU) nimede komisjon eesotsas Linda Wickströmiga. Soome stratigraafiakomisjoni eestvedajaks on Kari Strand. OH plaanib osaleda NGWMil veebi teel ning esitada seal põhjamaadele ametliku kutse tulla 2024. a augustis BSKle. Iga BSKl osalev riik võiks teha ettekande oma stratigraafia hetkeseisust ja plaanidest.
3. OH tutvustas rahvusvahelise geoloogilise ajaskaala viimaseid muudatusi. Võrreldes seni ESK veebilehel avaldatud eestikeelse skeemiga on täpsustatud vanuseid, eelkõige Juura ajastus. TM sõnul on ka Ordoviitsiumi ja Siluri üksuste vanused alates 2012. a-st märkimisväärselt muutunud, kuid need muudatused ei kajastu viimases rahvusvahelises skeemis. TM ja OH arvates peaks uuendamine toimuma Rahvusvahelise Stratigraafia Komisjoni vastavate alamkomisjonide kaudu. Ordoviitsiumi ja Siluri alamkomisjoni liikmena lubas TM tõstatada seal globaalse skeemi uuendamise teema.

Otsustati kinnitada eestindatud rahvusvaheline ajaskaala, lähtudes vanuste osas 2023/09 versioonist. OH registreerib eestikeelse skeemi geokogude digirepositooriumis koos DOI numbriga (<https://doi.org/10.23679/1028>).

4. OH andis ülevaate sel aastal KIKile Tallinna Tehnikaülikooli (Taltech) poolt esitatud projektitaotlusest „Eesti stratigraafia register“. Taotluse sisuks oli koondada kokku ja omavahel seostada stratigraafiaga seotud terminid, kirjandusviited, eri aegadel kasutusel olnud klassifikatsioonid, stratotüüpide info. Lisaks stratigraafia ekspertide tööle oli plaanis tulemuste põhjal luua avalik veebiteenus. Mitterahalise partnerina oli kaasatud EGEOS. KIKist tuli ettepanek vähendada projekti mahtu, jättes välja IT arendustööd. Taltech tegi omalt poolt ettepaneku kärpida projekti proportsionaalselt igas valdkonnas. Positiivset otsust KIKist paraku ei tulnud. AS, TM, IS, OH leidsid, et peaksime tegema rohkem selgitustööd projekti vajalikkuse kohta, kaasama rohkem inimesi ja küsima projekti tulemustest huvitatud asutustelt

toetuskirju. OH rõhutas, et kuna stratigraafia registri loomise vajadus on ilmselge, tuleks järgmises KIKi voorus uus taotlus esitada. Taotlejaks võib Taltechi asemel olla ka mõni teine organisatsioon.

5. Alates 22.03.2022 täidab ESK esimehe kohuseid OH, algselt oli see mõeldud üheaastase asendusperioodina kuni järgmiste ametimeeste korraliste valimisteni. Vajadusel saaks praegused ametimehed jätkata kuni 2025. a märtsini.

Otsustati jätkata ESK tegevust praeguste ametimeeste ja liikmetega. Järgmiseks koosolekuks otsitakse uusi liikmekandidaate. Praegused liikmed saavad soovi korral end ESK tegevusest taandada.

6. TM andis ülevaate Rahvusvahelise Stratigraafia Komisjoni Siluri ja Ordoviitsiumi alamkomisjonide tegevusest. Siluri Aeroni lademe alumise piiri stratotüübiks valiti Tšehhis paiknev Hlásná Třebaňi läbilõige. Telychi lademe alumise piiri stratotüübiks valiti Hispaanias asuv El Pintado läbilõige. Otsused jõustuvad peale kinnitamist Rahvusvahelise Stratigraafia Komisjoni poolt. Ordoviitsiumi alamkomisjoni egiidi all toimus Tallinnas 2023. a juulis sümposium, korraldatakse ka virtuaalseid kohtumisi.

Järgmine ESK koosolek toimub hiljemalt märtsis 2024.

Juhatas

Protokollis

O. Hints

I. Sibul